

E-BOOK

MASAŻ DZIECIĘCY

**Zasady, inspiracje,
wierszyki-masażyki**

Famiga

famiga.pl

Dotyk

Dotyk jest jednym z trzech zmysłów FUNDAMENTALNYCH, co oznacza, że ma kluczowe znaczenie w rozwoju człowieka.

To najrozleglejszy ze wszystkich zmysłów. Ma receptory umiejscowione w skórze i na jej powierzchni, odbierające wrażenia lekkiego i głębokiego dotyku, nacisku, ciepła, zimna czy bólu. Trudności w różnicowaniu dotykowym powodują, że dziecko nie rozpoznaje prawidłowo bodźca dotykowego i może nie zrozumieć intencji lub jego rodzaju, np. zachowuje się niepewnie, jest płaczliwe, przestraszone agresywnie lub mówi, że ktoś je specjalnie uderzył.

DOBRY DOTYK:

---

powoduje wytwarzanie oksytocyny, czyli hormonu przywiązania,

powoduje wytwarzanie hormonów szczęścia,

działa antydepresyjnie,

daje poczucie bezpieczeństwa,

likwiduje poczucie samotności,

zmniejsza ryzyko infekcji,

redukuje stres.

UKŁAD DOTYKU MA WPŁYW NA:

---

wczesne rozpoznawanie przedmiotów,

rozpoznawanie przedmiotów bez udziału wzroku,

różnicowanie bodźców dotykowych,

poznawanie własnego ciała,

planowanie ruchu,

rozwój mowy,

rozwój emocjonalny.

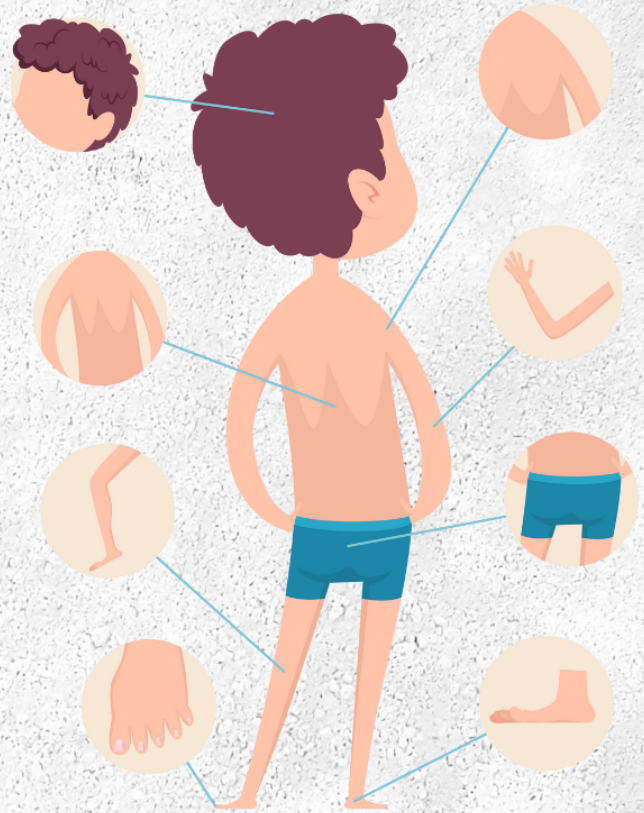

SOMATOOGNOZJA

z grec. soma - ciało, gnozja - poznanie

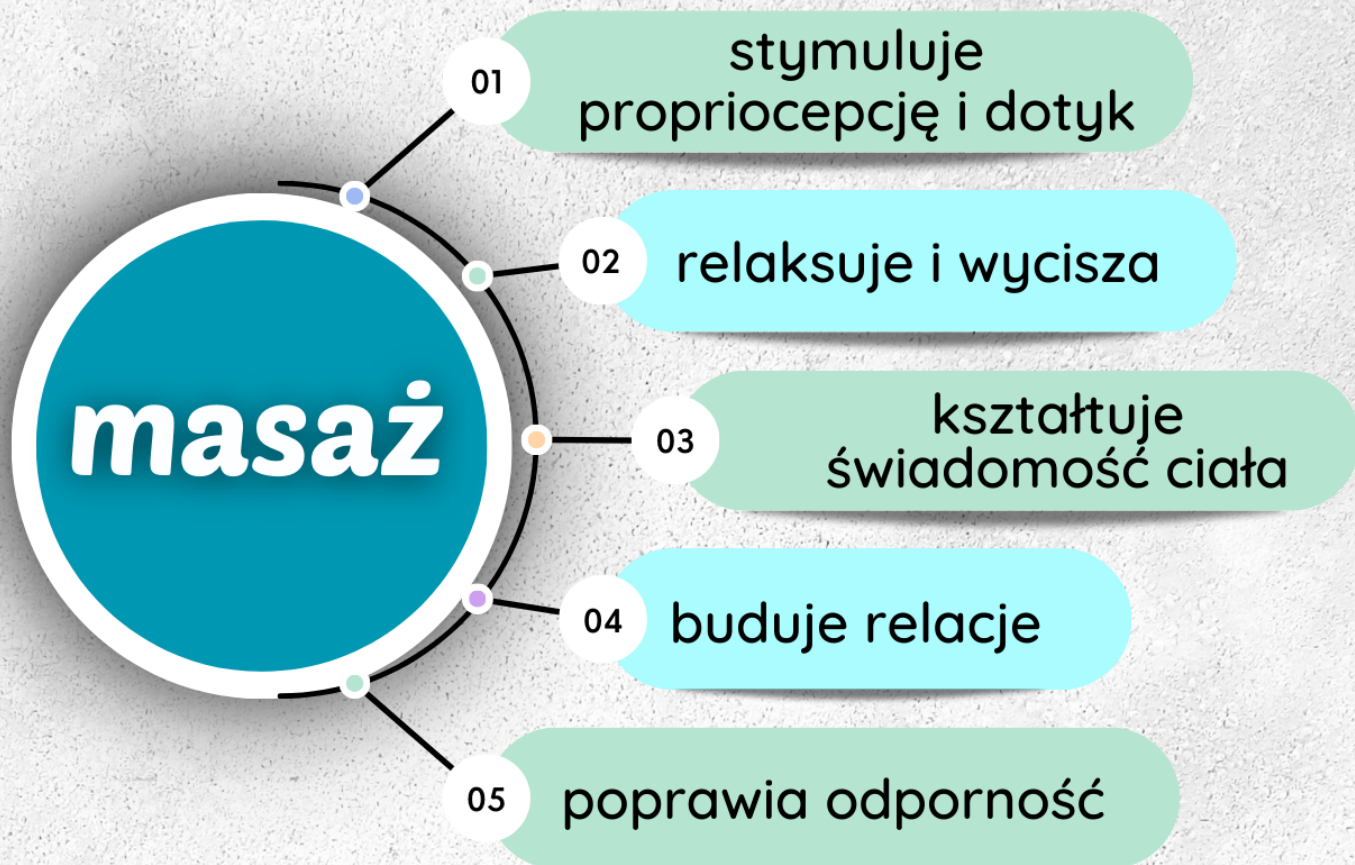
znajomość i świadomość swojego ciała,
orientacja w schemacie ciała

Poczucie świadomości własnego ciała, jego granic i możliwości oraz orientacji względem innych obiektów w przestrzeni. Pełna percepcja ciała kształtuje się pod wpływem prawidłowo odbieranych i przetwarzanych informacji z systemu dotykowego, proprioceptywnego i przedsionkowego - czyli zmysłów fundamentalnych.

- powtarzanie części ciała - piosenki, wierszyki z pokazywaniem
- poznawanie anatomii - atlasy, układanki, książki z okienkami
- wierszyki - masażyki
- zabawy sensoryczne - dotykanie części ciała przedmiotami o różnej fakturze, temperaturze i wadze
- obrysowywanie swojego ciała, obrysowywanie dłoni

! Masowanie

Podczas zabaw związanych z masowaniem, warto pamiętać o dobrej, radosnej atmosferze. Wspólne masowanie to przede wszystkim okazja do budowania pozytywnych relacji między dzieckiem a osobą masującą.

- Zapewnij ciepłe i przyjazne otoczenie.
- Zapewnij wygodną pozycję dla siebie i dziecka.
- Nie forsuj masowania, gdyż powoduje to dyskomfort.

Zaproponuj zamianę ról

Niech teraz dziecko masuje ciebie - dzięki temu będzie mogło powtórzyć sekwencje ruchów oraz schemat ciała, ale przede wszystkim wystąpi naprzemiennność w zabawie, która jest kluczowym elementem rozwoju społecznego.

Masowanie głowy

Podczas masażu często zapominamy o bardzo wrażliwej części naszego ciała na której znajduje się wiele receptorów somatosensorycznych - o głowie! Masowanie twarzy, okolicy ust czy skóry głowy, reguluje pracę autonomicznego układu nerwowego, ale także rozluźnia i relaksuje.

- ciągnięcie za włosy - odsuwanie skóry od kości czaszki
- przeczesywanie włosów całą dłońią na wysokości czoła
- masowanie skóry głowy - ruch "mycia włosów"
- opukiwanie skóry głowy oraz twarzy opuszkami palców
- uciskanie płatków uszu i delikatne naciąganie uszów
- masowanie twarzy kolistymi ruchami palców
- uciskanie brwi palcem wskazującym i kciukiem
- "obrysowywanie" ust palcem wskazującym i środkowym
- szczypanie policzków, brody oraz czoła
- masaż warg — kładziemy kciuk pod brodę, palec wskazujący i środkowy masuje ruchem rozciągającym i ściągającym jednocześnie obydwie połowy warg

Masaż - kilka zasad

1. Nigdy nie forsujemy na siłę stymulacji sensorycznej.
2. Stymulacje podajemy wolno i stopniowo.
3. Zawsze obserwujemy stan pobudzenia dziecka - w trakcie oraz po masażu.
4. Należy uwzględnić różnorodne bodźce czucia powierzchniowego oraz czucia głębokiego.
5. W zależności od potrzeby - masaż robimy w kierunku:
  - od serca - wyciszenie,
  - do serca - pobudzenie.

! Masaż Shantala

To technika masowania niemowląt i dzieci, która pochodzi ze starożytnych Indii. Do Europy masaż trafił za sprawą francuskiego położnika Frederique'a Leboyera, który zauważył pozytywne skutki po stosowaniu określonego rytuału masażu u dzieci.

Masaż Shantala ma pozytywny wpływ na rozwój psychoruchowy malucha, wycisza i relaksuje, poprawia jakość snu oraz reguluje trawienie. Co najważniejsze, umożliwia nawiązanie bliskiej relacji z dzieckiem i zapewnia mu poczucie bezpieczeństwa.

Udowodniono, że masaż Shantala może wywierać pozytywny wpływ na rozwój dziecka - potwierdzono to licznymi badaniami naukowymi oraz obserwacjami rodziców.

Masaż Shantala - przeciwwskazania:

- gorączka u dziecka,
- infekcje czy zmiany skórne,
- ogólne złe samopoczucie dziecka,
- dysplazja stawów biodrowych.

Najważniejsze zasady:

- Nie masuj zaraz po posiłku dziecka.
- Zapewnij ciepłe pomieszczenie i ciepły olejek.
- Usiądź wygodnie przed dzieckiem.
- Masuj powoli, pewnie i rytmicznie.
- Podczas masażu nie odrywaj rąk od ciała dziecka. Zawsze jedna ręka powinna je dotykać, aby nie przerywać kontaktu.
- Po wymasowaniu każdej części ciała, wykonuj na niej ruch „zamykający”, obejmując dłońmi.
- Powtarzaj każdy ruch kilka razy.

Tu znajdziesz instrukcję: dziecisawazne.pl/masaz-dziecka/

1

Rano - masażyk

WSTAŁEM DZISIAJ WCZEŚNIE RANO,

DO ŁAZIENKI: TUP, TUP, TUP

(DZIECKO LEŻY NA BRZUSZKU. IDZIEMY PALCAMI OD DOŁU JEGO PLECÓW DO GŁOWY)

KURKI W KRANIE ODKRĘCIŁEM,

ZIMNĄ WODĄ: CHLUP, CHLUP, CHLUP.

(OPUSZKAMI PALCÓW WYKONUJEMY NA PLECACH RUCHY OKRĘŻNE)

ZIMNĄ WODĄ, ZIMNĄ WODĄ,

ZIMNĄ WODĄ, ZIMNĄ WODĄ:

CHLUP, CHLUP, CHLUP, BRRR.

(PALCAMI DŁONI UDERZAMY W RÓŻNYCH MIEJSCACH PLECÓW, JAKBYŚMY CHLAPALI WODĄ. POWTARZAMY RUCH DO ROZPOCZĘCIA DRUGIEJ ZWROTKI.)

MYJĘ GŁOWĘ, MYJĘ PLECKI

(OPUSZKAMI PALCÓW LEKKO DRAPIEMY GŁOWĘ POTEM PLECY DZIECKA)

I RAMIONA MYJĘ TEŻ

(OPUSZKAMI PALCÓW LEKKO DRAPIEMY RAMIONA.)

POTEM BIORĘ W RĘCE RĘCZNIK

I WYCIERAM CAŁY SIĘ.

(CAŁYMI DŁOŃMI ENERGICZNIE NACIERAMY PLECY I GŁOWĘ.)

I WYCIERAM, I WYCIERAM,

I WYCIERAM, I WYCIERAM CAŁY SIĘ.

(CAŁĄ DŁONIA GŁASZCZEMY PLECY OD GŁOWY WZDŁUŻ KRĘGOSUPA)

B. Kołodziejski

„UTULANKI CZYLI PIOSENKI NA DZIECIĘCE MASAŻYKI”

Rzeczka - masażyk

PŁYNIE, PŁYNIE RZECZKA CICHUTKO PRZEZ LAS.

(DZIECKO LEŻY NA BRZUSZKU. NAŚLADUJEMY NA JEGO PLECACH RUCH PŁYNĄCEJ WODY
OD GŁOWY WZDŁUŻ KRĘGOSŁUPA)

PO LESIE ŚLIMACZEK IDZIE PRZEZ ŚWIAT.

(PALCEM WSKAZUJĄCYM I KCIUKIEM NAŚLADUJEMY SUNĄCEGO PO PLECACH ŚLIMAKA)

W GÓRZE ŚWIECI SŁOŃCE,

(CAŁĄ DŁONIĄ RYSUJEMU NA PLECACH SŁOŃCE)

WIATR NA LISTKACH GRA,

(MUSKAMY PALCAMI GŁOWĘ I KARK DZIECKA)

A MAŁY ŚLIMACZEK WOLNO IDZIE W ŚWIAT.

(PALCEM WSKAZUJĄCYM I KCIUKIEM NAŚLADUJEMY SUNĄCEGO PO PLECACH ŚLIMAKA)

PŁYNIE, PŁYNIE RZECZKA

(NAŚLADUJEMY NA PLECACH DZIECKA RUCH PŁYNĄCEJ
WODY OD GŁOWY WZDŁUŻ KRĘGOSŁUPA)

KSIĘŻYC W GÓRZE LŚNI,

(CAŁĄ DŁONIĄ RYSUJEMY NA PLECACH KSIĘŻYC)

ZMĘCZONY ŚLIMACZEK SMACZNIE SOBIE ŚPI.

(GŁASZCZEMY DZIECKO PO GŁOWIE)

PŁYNIE, PŁYNIE RZECZKA, WOLNO PŁYNIE CZAS

(CAŁĄ DŁONIĄ GŁASZCZEMY PLECY OD GŁOWY WZDŁUŻ KRĘGOSŁUPA)

ŚPIĄ W LESIE ZWIERZĄTKA, ZASNAŁ CAŁY LAS.

(DELIKATNIE GŁASZCZEMY DZIECKO PO GŁOWIE.)

B. Kołodziejski

„UTULANKI CZYLI PIOSENKI NA DZIECIĘCE MASAŻYKI”

3

Kanapka - masażyk

NAJPIERW CHLEB POKROJĘ

(UDERZAMY LEKKO BRZEGAMI DŁONI PO PLECACH DZIECKA)

POTEM POSMARUJĘ

(GŁASZCZEMY CAŁĄ POWIERZCHNIĄ DŁONI PLECY)

NA TO SER POŁOŻĘ

(PRZYKŁADAMY WIELE RAZY I NA KRÓTKO DŁONIE DO PLECÓW)

POMIDORA DOŁOŻĘ

(RYSUJEMY MAŁE KÓŁKA NA PLECACH)

I POSOLĘ I POPIEPRZĘ

(DOTYKAMY DELIKATNIE PLECÓW PRZEBIERAJĄC PALCAMI)

ŻEBY WSZYSTKO BYŁO LEPSZE

(MASUJEMY)

JUŻ NIE POWIEM ANI SŁOWA,

BO KANAPKA JEST GOTOWA.

(ZJADAMY KANAPKĘ)

M. Barańska, "*Sensoryczny Piękny Świat*"

4 **Pisze Pani na maszynie**

Pisze pani na maszynie

(palcami uderzamy po plecach dziecka)

Stop, przecinek

(pociągamy lekko za ucho prawe)

Stop, przecinek

(pociągamy lekko za ucho lewe)

Świeci słońce

(masujemy całą dłońią po plecach)

Idą konie

(lekko uderzamy pięściami po plecach)

Biegną słońce po betonie

(bokiem dłoni uderzają po plecach)

Płynie sobie kręta rzeczka

(bokiem dłoni krętą linią przesuwamy wzdłuż kręgosłupa)

Idą panie na szpileczkach

(palcami wskazującymi uderzamy po plecach)

Pada, mały drobny deszczyk

(wszystkimi paluszkami lekko uderzmy po plecach)

Czujesz dreszczyk?

(lekko chwytny za szyję)

M. Bogdanowicz „Przytulanki, czyli wierszyki na dziecięce masażyki”

Wycieczka - masażyk

Idzie pani: tup, tup, tup

(stukamy plecy malucha opuszkami palców)

dziadek z laską: stuk, stuk, stuk

(stukamy w plecy zgiętym palcem)

skacze dziecko: hop, hop, hop

(opieramy dłoń na przemian to na przegubie i na palcach)

żaba robi długi skok

(dotykamy stóp, pleców i głowy dziecka)

Wieje wietrzyk: fiu, fiu, fiu

(dmuchamy w jedno i w drugie ucho dziecka)

kropi deszczyk: puk, puk, puk

(stukamy w plecy dziecka wszystkimi palcami)

deszcz ze śniegiem: chlup, chlup, chlup

(klepiemy plecki dziecka dłońmi złożonymi w miseczki)

a grad w szyby łup, łup, łup

(stukamy dłońmi zwiniętymi w pięści)

Świeci słońko

(palcem wykonujemy na plecach koliste ruchy)

wieje wietrzyk

(dmuchamy we włosy dziecka)

pada deszczyk

(znowu stukamy opuszkami palców)

Czujesz dreszczyk?

(leciutko szczypiemy w kark)

M. Bogdanowicz „Przytulanki, czyli wierszyki na dziecięce masażyki”

Liście - masażyk

Leci listek, leci przez świat

(wędrujemy opuszkami palców po plecach dwa razy)

Gdzieś tam na ziemię cicho spadł

(lekko naciskamy je w jednym miejscu)

Leci drugi, leci trzeci

(szybko, z wyczuciem stukamy wszystkimi palcami)

Biegną zbierać listki dzieci

(stukamy wszystkimi palcami)

No, a potem wszystkie liście

(głaszczemy dziecko po plecach)

Układają w piękne kiście

M. Bogdanowicz „Przytulanki, czyli wierszyki na dziecięce masażyki”.

Posmaruję prawą nogę,
żeby poszła w długą drogę
(masujemy nóżkę)
nakremuję lewą nogę,
bo na jednej iść nie mogę
(masujemy drugą nóżkę)
Twoją małą, prawą nóżkę
wnet położę na poduszkę
(kładziemy nóżkę na bok)
a dla twojej lewej nóżki
mam masażyk na paluszki
Pomasuję ci paluszki
u twej małej, lewej nóżki
(masujemy paluszki dziecka)
Prawa nóżka też je ma.
Kto je pomasuje? Ja!
(zmieniamy nóżkę)

M. Bogdanowicz „Przytulanki, czyli wierszyki na dziecięce masażyki”

8

Masaże paluszkowe

Muszka

Przyleciała muszka do jednego paluszka.
Potuptała, pogłaskała,
podrapała, polizała i odleciała.

Przyleciała muszka do drugiego paluszka.
Potuptała, pogłaskała,
podrapała, polizała i odleciała.

Przyleciała muszka do trzeciego paluszka...

9

Pięć piesków

Wszystkie pieski spały,
pierwszy obudził się mały,
mały obudził średniego,
średni środkowego,
środkowy czwartego, który był obok niego.
Gdy czwarty już nie spał, to gruby też nie chciał.

Wierszyki-masażyki na poznanie schematu ciała

10

Stuk-puk, lewa

Gdzie mam lewą stronę ciała,
Wiem naprawdę znakomicie.
Z lewej strony mego ciała
Serce puka całe życie.
Stuk-puk, lewa! Stuk-puk, lewa!
Tak serduszko sobie śpiewa.
Stu-puk, lewa, Stuk-puk, lewa!
Tak serduszko sobie śpiewa.

11

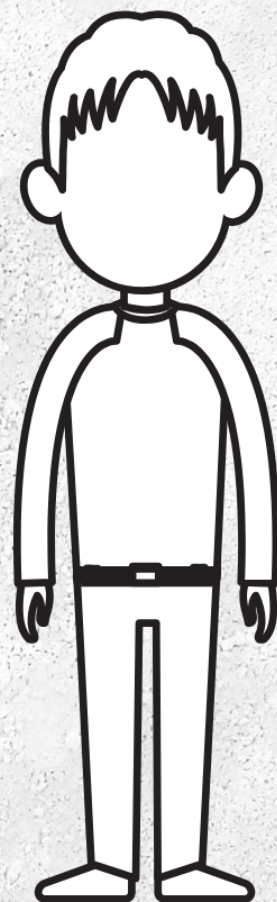
W lewą stronę skok

Co ja zrobię, kto odgadnie?
Lewą ręką kiwnę ładnie.
Lewą ręką złapie chmurę,
Gdy wyciągnę rękę w górę.
Lewa ręka w przód i w bok.
W lewą stronę skok.

12

Prawa strona ciała

Prawe oko, prawe ucho,
prawa ręka, prawy bok.
Prawą nogą najpierw tupnę,
potem w prawo zrobię krok.
Prawym okiem śmiesznie mrugam,
prawym uchem nasłuchuje,
a na prawej nodze dziarsko
cztery razy podskakuję. Hop, hop, hop, hop!

M. Barańska "Pokaż oko, pokaż nos. 102 wierszyki z gestami kształcące orientację w schemacie ciała"

Co, gdzie mamy

TO SĄ MOJE RĄCZKI
(WYCIĄGAMY RĘCE PRZED SIEBIE)
TO SĄ MOJE NÓŻKI
(NAPRZEMIENNIE POKAZUJEMY SVOJE NOGI)
TU MAMY RAMIONA
(WSKAZUJEMY DŁOŃMI SVOJE RAMIO-NA)
A TU MAMY BRZUSZKI
(POKLEPUJEMY SIĘ PO BRZUCHU)
TO OKO, TO NOSEK
(WSKAZUJEMY PALCEM CZĘŚCI CIAŁA)
TO UŚMIECH
(UŚMIECHAMY SIĘ)
TO MINKA
(POKAZUJEMY JĘZYK, ROBIMY DZIÓBEK USTAMI)
A TO MOJA CZUPRYNKA
(DŁOŃMI POPRAWIAMY WŁOSY)
TAK SIĘ KAŻDY WITA
(PODAJEMY DŁOŃ OSOBIE Z BOKU)
TAK SIĘ KAŻDY KŁANIA
(KŁANIAMY SIĘ)
NA ZNAK POWITANIA

M. Bogdanowicz

„Przytulanki, czyli wierszyki na dziecięce masażyki”.

Części ciała

14

Głową kręcę - nie, nie, nie
Głową kiwam - tak, tak, tak
A gdy chcę się z tobą bawić
To ci oczkiem daję znaki

15

Tu są oczy do patrzenia,
Tu są uszy do słuchania,
Tu mam buzię do mówienia,
A tu nosek do wąchania. A psik!

16

Tu mam nosek jak guziczek
Tu mam oczko, tu policzek
Ile mam policzków? Dwa!
A to właśnie jestem ja

17

Taka nasza jest uroda

Włosy, czoło, oczy, uszy -
kto potrafi uchem ruszyć?
Nos, policzki, usta, broda -
taka nasza jest uroda.
Jeśli słowa rozumiemy,
wszystko palcem pokazemy.

"Idę mrówki po brzuszku" A. Ulatowska

Fryzjer

(W. Chotomska)

Od poniedziałku aż do soboty,
fryzjer ma bardzo dużo roboty.
W poniedziałki – robi przedziałki,
we wtorki – strzyże kędziorki,
w środy – goli brody,
w czwartki, piątki i soboty
kręci paniom papiloty.

A gdy skończy się fryzjerski tydzień
fryzjer w niedzielę za miasto idzie.
Siada pod drzewkiem, w zielonym cieniu
i tę piosenkę gra na grzebieniu.
Robię przedziałki – w poniedziałki,
strzygę kędziorki- we wtorki,
golę brody- we środy,
a kręcę paniom papiloty
we czwartki, piątki oraz soboty.

Babcia placek ugniatąa

(B. Kołodziejski)

Babcia placek ugniatąa,

(Naciskamy plecy dziecka płasko ułożonymi dłońmi)

wyciskaąa, waąkowąa.

(ściskamy dziecko za boki, przesuwamy obie dłonie jednocześnie)

raz na prawo, raz na lewo.

(przesuwamy dłonie w odpowiednich kierunkach)

Potem trochę w przód i w tył, żeby placek równy był.

Cicho... cicho... placek rośnie

(nakrywamy dziecko rękoma lub całym ciałem)

w ciepłym piecu u babuni.

A gdy będzie upieczony

(głaszczemy dziecko po plecach)

każdy brzuch zadowolony.

Świeci gwiazdka

(Z. Makowska)

Świeci gwiazdka.

(rozcieranie palcami pleców od środka do boków, promieniście)

Gwiazdek sto.

(stukanie opuszkami palców po całych plecach)

Skaczą dzieci.

(dłonie złożone w łódeczki oklepują całe plecy sąsiada)

Hop, hop, hop! Tu choinka.

(palcami rysują choinkę od góry do dołu)

Tam choinka. A tu uśmiechnięta minka.

(zataczanie dłonią półkola od jednego boku do drugiego boku)

W białym śniegu.

(dłonie złożone w piąstki zataczają duże koła na plecach)

Suną sanki.

(energiczne głaszkanie pleców otwartymi dłońmi z góry na dół)

A w tych sankach. Dwa baąwanki.

(wszystkie palce złączone w „dzióbek” wystukują kółka)